

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**B. Haymonis, Episcopi Ante DCCC. Circiter Annos
Halberstadensis, Historiae Ecclesiasticae, Sive De Rerum
Christianarum Memoria, Libri X**

Haimo <Halberstadensis>

Helmestadi[i], 1671

Cap. IV. Inventio Sanctae Crucis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10968

Inventio Sanctæ Crucis.

Sed & *Alexander* Constantinopolitanus, vir admirandæ conversationis, cum quidam Philosophi cavarentur adversus Imperatorem, quod novam in Republica introduceret culturam & ipsi Alexandro opponere vellent de dogmate; in nomine Christi operatur virtutem, imperatque maximo eorum Philosopho tanta spiritus virtute, *ne loquatur*, ut una cum ejus sermone os illius penitus obstructum sit. Sed jam ad Historiam revertamur. Dictata Nicena fide, & tam ab ipso Imperatore, quam ab Episcopis communita, Eusebius, Nicomediæ Præsul, cum reliquis quatuor Episcopis, magis faventes Arrio, nolunt subscribere, verbum *substantialitatis* reprehendentes, dicentesque *consubstantiale* esse, quod ex aliquo est, aut ex partitione, aut decisione, aut plantatione. Ex plantatione quidem sicut ex radice germen; ex decisione vero, ut ex patre filius; ex partitione autem, sicut ex massa aurea, annuli aurei duo, vel tres. Sed secundum nullum horum, inquit, est filius Dei consubstantialis Patri, propterea ergo in fide substantialitatis, consentiendum non est. Hos igitur damnat universalis Synodus cum Imperatore, & relegat exilio cum Arrio, & sectatoribus ejus. Per idem tempus Crux Domini ab *Helena* Constantini matre, religiosa fœmina, reperitur, ubi quondam antiqui persecutores in

res in loco sepulchri simulachrum Veneris colloca-
verant, ut si quis ibi Christum vellet adorare, Vene-
rem potius adorare videretur. Invenitur & illic ti-
tulus à Pilato conscriptus; sed & aliæ quoque Cru-
ces. Tribus igitur crucibus repertis, *Macarius* ejusdem
loci Episcopus, defixis in terra genibus, cum Regina
Deum suppliciter deprecatur, ut quæ illarum crux
ad Dominicam gloriam fuerit, innoscat. Tunc ad-
hibitis duabus seminecis cujusdam matronæ corpo-
ri, nihil operantur, adhibet tertiam; & mox exsur-
gens mulier, magnificat Deum. Percepto itaque evi-
denti indicio, Regina templum mirificum in eo loco,
ubi Crucem repererat, statuit; clavos quoque quibus
corpus Dominicum fuerat affixum, portat ad filium.
Ex quibus ille frenos & galeam aptat ad usum bel-
li, adimplens Zachariæ prophetiam dicentis; *Et erit,*
quod in freno est, sanctum Domino omnipotenti. Ligni vero
salutaris partem defert filio, partem sibi reponit. *So-*
zomenus in Tripartita historia.

CAP. V.

Revocatio Arrii.

DE hoc ligno Sibylla dixit apud Paganos; *O ter bea-*
tum lignum, in quo Deus affixus est. Præterea prædicti
Imperatoris mater octogesimo ætatis suæ anno de-
cedit, multa filio pietatis mandata derelinquens.
Quæ mox ille postponens, seductus à sorore sua Con-
stantia, & multis precibus ab ea interpellatus, Arri-